

Zwierzęta z innej bajki

Zajęcia rozpoczynamy od głośnego przeczytania dzieciom Rozdziału 6 książki Tomasza Szweda „Klinika...” - „Gdzie zginęły chirurgiczne narzędzia”. Po lekturze zachęcamy dzieci do dyskusji na temat mitów dotyczących zwierząt, wyjaśniając, skąd niektóre z nich się wzięły i ile w nich jest prawdy. Pytamy dzieci, czy znają jakieś przesady związane ze zwierzętami. Zwracamy uwagę dzieci na fakt, iż przesady dotyczące zwierząt są dla nich bardzo krzywdzące i często skutkują ich bezmyślnym płoszeniem lub zabijaniem. W czasie rozmowy wyjaśniamy zależności pomiędzy roślinożercami, a drapieżnikami, wskazujemy też na korzyści, jakie odnosi człowiek, żyjąc w równowadze z przyrodą.

Przykładowymi tematami o mitach wśród zwierząt mogą być:

- Czy sroka rzeczywiście jest złodziejką?

Wyjaśniamy, że mit o sroce złodziejce upowszechnił się za sprawą opowieści pochodzącej z opery Rossiniego pt. *Sroka złodziejka*. Nie ma ona jednak nic wspólnego z prawdą. Zdarza się, że sroki, jako niezwykle inteligentne ptaki, zainteresują się wyróżniającym się z otoczenia przedmiotem, jednak niezwykle rzadko zanoszą go do swojego gniazda. Ewentualnym potwierdzeniem mitu mógłby stać się fakt wplatania przez sroki w gniazdo kawałków znalezionych drutów.

- Czy nietoperze wplątują się ludziom we włosy?

Wyjaśniamy, że bajka o wplątywaniu się nietoperzy we włosy, wzięła się z tego, że wieczorami nad naszą głową gromadzą się dziesiątki owadów, na które nietoperze polują. Tłumaczymy zjawisko echolokacji. Wskazujemy na korzyści, jakie czerpie człowiek z sąsiedztwa nietoperzy, które będąc drapieżnikami, zjadają dziesiątki uciążliwych dla człowieka owadów.

- Czy jeże noszą jabłka na grzbiecie?

Wyjaśniamy, że jeże są drapieżnikami i żywią się przede wszystkim owadami, ślimakami i dżdżownicami. Tłumaczymy, że kolce na grzbiecie jeża służą mu do obrony przed większymi drapieżnikami. W rozmowie zwracamy uwagę na pożyteczną rolę jeży w ogrodach oraz pokazujemy metody ich ochrony (pozostawienie dzikich zakątków, niepalenie gałęzi i liści, w których mogą być ukryte jeże).

- Czy po dotknięciu ropuchy wyrosną nam brodawki?

Wyjaśniamy, że ropucha faktycznie posiada gruczoły jadowe, z których w obliczu zagrożenia wydostaje się ciecz o ostrym smaku i zapachu, u zwierząt wywołująca ślinotok i pieczenie w pysku. Dlatego ropucha rzadko staje się pożywieniem ssaków. Psy, koty, lisy i inne drapieżniki szybko uczą się, że chwycenie w pyszczyk ropuchy spowoduje odczucie cierpkiego i ostrego smaku. Drapieżnik wówczas odruchowo wypluwa zdobycz. Jad ten jednak wydostaje się tylko na skutek mechanicznego podrażnienia, dlatego nie należy obawiać się zatrucia, jeśli nie robimy ropusze żadnej krzywdy. Rozmawiając o ropuchach wskazujemy, że zwierzęta te stają się coraz radsze, na skutek licznych zagrożeń, jakimi są chemizacja środowiska, ciągi komunikacyjne na trasach wiosennych wędrówek oraz zanikanie małych oczek wodnych, będących siedliskiem ich występowania.

- Czy ilość kropek na skrzydłach biedronki wskazuje na jej wiek?

Wyjaśniamy, że w Polsce występuje kilka gatunków biedronek. Niektóre są czerwone w czarne kropki, inne czarne w czerwone kropki, jeszcze inne żółte w czarne kropki i odwrotnie. Tłumaczymy, w jaki sposób rozwijają się owady o przeobrażeniu zupełnym (jajo, larwa, imago) i że dorosłe owady już nie rosną, a zatem ich wygląd się nie zmienia.

- Czy bociany jedzą żaby?

Pytamy dzieci, czy wiedzą, jak wygląda bocian. Jak sądzą, dlaczego ma tak długie nogi i dziób? Czy pomagają mu one polować wśród wysokich traw? Pytamy, czy wiedzą, czym żywią się bociany i wyjaśniamy, że żaby nie są ich podstawowym pożywieniem. Omawiamy, jak wygląda gniazdo bociana, i gdzie ptak je zakłada.

Tekst: Justyna Rymon-Lipińska, Lucyna Bucław; akwarela: Martyna Sztupecka-Ryngwelska; grafika - Marta Potulska

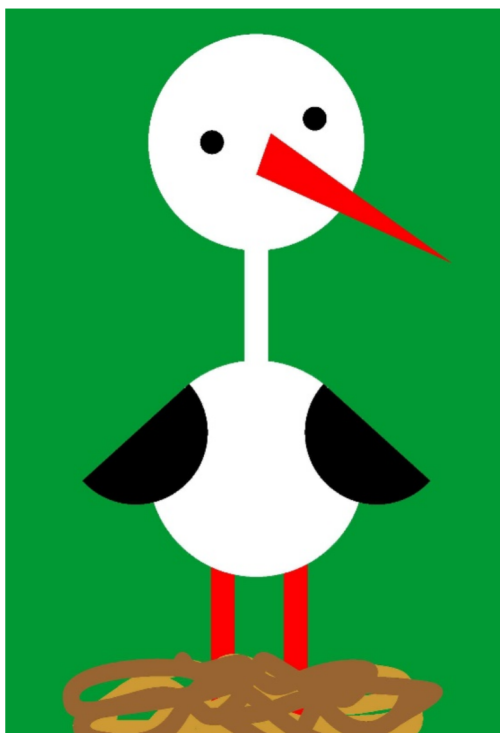
Zwierzęta z innej bajki

W dalszej części wykonujemy pracę plastyczną przedstawiającą bociana na gnieździe.

Materiały potrzebne do wykonania jednego obrazka:

- kolorowa kartka formatu A5
- 2 waciki kosmetyczne w kształcie koła
- jeden pasek białego papieru (7x55 mm)
- dwa paski o szerokości (7x55 mm) i wydłużony trójkąt czerwonego papieru (7x50 mm)
- kółko wycięte z czarnego papieru (40 mm)
- skrawki brązowej krepy
- flamaster do narysowania oczu
- klej

Tekst: Justyna Rymon-Lipińska, Lucyna Bucław; akwarela: Martyna Sztupecka-Ryngwelska; grafika - Marta Potulska

Zwierzęta z innej bajki

W dalszej części zajęć proponujemy zabawę „Nietoperz i ćma”

Zabawa ma uświadomić dzieciom, w jaki sposób nietoperze wykorzystują fale dźwiękowe do polowania.

Przybliżyliśmy w ten sposób zjawisko echolokacji. Nietoperze, by orientować się w przestrzeni, a także polować, emitują dźwięki o wysokiej częstotliwości, które odbijają się od różnych przedmiotów, w tym owadów. Wracają one do nietoperza, wskazując mu miejsce, gdzie znajduje się ofiara. Nietoperze są zwierzętami aktywnymi w nocy, a ich niespecjalnie dobry wzrok nie pozwala wypatrzeć owadów. Mają za to doskonały słuch, dzięki któremu mogą polować.

Dzieci ustawiają się w kręgu i chwytają za ręce. Dwoje z nich wchodzi do środka, jedno będzie nietoperzem, a drugie ćmą. Nietoperz ma zasłonięte oczy, nie widzi więc swojej ofiary, może ją za to usłyszeć. Dziecko, które jest nietoperzem, woła „nietoperz!”, a osoba będąca ćmą odpowiada: „ćma!”. Im częściej nietoperz wywołuje swoją ofiarę, tym łatwiej będzie mu ją złapać.

Tekst: Justyna Rymon-Lipińska, Lucyna Bucław; akwarela: Martyna Sztupecka-Ryngwelska; grafika - Marta Potulska